

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het MER mestcompostering
Gebr. Theeuwen B.V. te Blitterswijck

27 november 1991

383-27

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
mestcompostering Gebr. Theeuwen B.V. te Blitterswijk /
[Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-303-5
Trefw.: milieu-effectrapportering ; Meerlo-Wanssum /
mestcompostering : Meerlo-Wanssum.



Aan het College van Gedeputeerde
Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

uw kenmerk
Bu 53815

uw brief
17 september 1991

ons kenmerk
U1526-91/Ro/mp/383-26

onderwerp
Advies voor richtlijnen MER
mestcompostering Gebr. Theeuwen B.V.
te Blitterswijk

Utrecht,
27 november 1991

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de op te stellen richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) Mestcompostering Gebr. Theeuwen B.V. te Blitterswijk.

Hierbij bied ik u overeenkomstig artikel 41n, lid 1 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne het advies van de Commissie aan. Voor de inhoud van het advies verwijs ik naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten van het advies zijn samengebracht.

Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Een belangrijk onderdeel van deze milieu-effectrapportage (m.e.r.) is de voorgenomen terugdringing van ammoniak- en geuremissies. In de startnotitie wordt er ten onrechte van uitgegaan dat bij gaswassing van ammoniak ook de geurstoffen worden verwijderd. Dit blijkt uit diverse studies, waaronder de contra-expertise die door TNO is uitgevoerd in de m.e.r.-procedure ten behoeve van de afvalstoffenwetvergunning voor de Coöperatieve Nederlandse Champignonkwekersvereniging.

De Commissie acht dit een belangrijk aandachtspunt bij de opstelling van het MER.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen. Zij zal graag vernemen op welke manier u van haar aanbevelingen gebruik heeft gemaakt.

Ir. K.H. Veldhuis,
voorzitter werkgroep m.e.r. Mest-
compostering Gebr. Theeuwen B.V.

Advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport
mestcompostering Gebr. Theeuwen
B.V. te Blitterswijck

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport mestcompostering Gebr. Theeuwen B.V. te Blitterswijck,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Limburg door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Gebr. Theeuwen B.V. Blitterswijck

de secretaris

de voorzitter



mr. E.M. van Rosmalen



ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 27 november 1991

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	3
3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	5
4. VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN	6
4.1 Algemeen	6
4.2 Voorgenomen activiteiten	6
4.2.1 Te verwerken stoffen, transport en opslag	7
4.2.2 De produktieprocessen	8
4.2.3 Luchtbehandeling	9
4.2.4 Waterhuishouding	9
4.2.5 Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer	9
4.2.6 Locatie-aspecten/planologie	10
4.2.7 Bedrijfsvoering	10
4.2.8 Bedrijfsstoringen en calamiteiten	11
4.2.9 Bodemsanering	11
4.3 Alternatieven en varianten	12
4.3.1 Algemeen	12
4.3.2 Referentiesituatie	12
4.3.3 Het meest milieuvriendelijke alternatief	13
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING	14
5.1 Algemeen	14
5.2 Abiotische aspecten	15
5.3 Biotische aspecten	15
5.4 Landschap, bodemgebruik	15
5.5 Te verwachten ontwikkelingen	16
6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	16
6.1 Algemeen	16
6.2 Prioriteiten en mate van detail	17
6.3 Luchtverontreiniging	17
6.4 Geluid en trillingen	18
6.5 Bodem en grondwater	18
6.6 Oppervlaktewater en waterbodern	18
6.7 Flora, vegetatie, cultuurgewassen, ecosystemen	18
6.8 Woon-, en leefmilieu en externe veiligheid	18
6.9 Landschap	19
6.10 Overige milieu-effecten	19
7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	19

8.	LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF	20
9.	SAMENVATTING VAN HET MER	21
10.	VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	21

BIJLAGEN

1. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg d.d. 17 september 1991, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen.
2. Tekst van de openbare bekendmaking van de start van de m.e.r-procedure, Staatscourant 23 september 1991.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

De Gebr. Theeuwen B.V. heeft het voornemen het huidige productieproces voor de bereiding van champignoncompost aan te passen. Ten behoeve van de besluitvorming (verlening van een afvalstoffenwetvergunning voor de *gehele* inrichting) wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) gevolgd.

Het doel van dit advies van de Commissie is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit te belichten en aanwijzingen te geven voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER).

De belangrijkste punten van het advies worden hieronder samengevat.

Probleemstelling en doel (hoofdstuk 2)

Het MER dient inzicht te geven in de doelstelling van het bedrijf en de wijze waarop het initiatief past in het nationale en provinciale mestbeleid. De Commissie beveelt aan de resultaten van nog lopende onderzoeken naar het terugdringen van emissies, zoveel mogelijk in het MER te betrekken.

Te nemen en genomen besluiten (hoofdstuk 3)

Aangegeven moet worden hoe de besluitvorming over de voorgenomen activiteit zal verlopen en welke reeds genomen besluiten c.q. openbaar gemaakte beleidsvoornemens randvoorwaarden kunnen stellen aan de besluitvorming. Hierbij is ook de door de provincie Limburg verleende gedoogbeschikking (d.d.7 mei 1991) van belang.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hoofdstuk 4)

Ten behoeve van de beschrijving van de *voorgenomen activiteiten* heeft de Commissie - voor iedere te realiseren fase te behandelen - aandachtspunten geformuleerd op het gebied van:

1. Te verwerken stoffen, transport en opslag
2. De productieprocessen
3. Luchtbehandeling
4. Waterbehandeling
5. Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer

Vervolgens worden een aantal bouwstenen genoemd voor mogelijke *uitvoeringsalternatieven/varianten*.

Ter vergelijking moet de situatie worden beschreven die ontstaat als de voorgenomen activiteiten niet worden ondernomen (*referentiesituatie*). Als uitgangspunt hierbij moet naar de Commissie de situatie van 6 juli 1988 worden genomen¹].

Het *meest milieuvriendelijke alternatief* bestaat uit een zo milieuvriendelijk mogelijke uitvoering en localisering van de inrichting, gecombineerd met maatregelen om geur- en geluidhinder, bodem-, lucht- en waterverontreiniging te minimaliseren c.q. te voorkomen. Speciale

¹ Op deze datum werd door de Minister van VROM aangegeven dat inrichtingen, bestemd voor het be- of verwerken van dierlijke mest (voorlopig) onder het regime van de Afvalstoffenwet vallen.

aandacht verdient naar de mening van de Commissie het gebruik van alternatieve grondstoffen, waardoor import van grondstoffen kan worden voorkomen.

Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling (hoofdstuk 5)

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkelingen daarin moeten worden beschreven, voor zover relevant voor de voorspelling van de milieugevolgen. Voor sommige aspecten acht de Commissie niet alleen de bestaande situatie, maar ook de achtergrondsituatie van belang: de hypothetische situatie zonder de activiteiten van de Gebr. Theeuwen B.V.

De beschrijvingen dienen zich te richten op abiotische aspecten (bodem, grondwater, lucht, ammoniakdepositie, verkeer, geluid), biotische aspecten, landschap en bodemgebruik. Per onderwerp is aangegeven in hoeverre de achtergrondsituatie en/of de huidige situatie van belang is.

Gevolgen voor het milieu (hoofdstuk 6)

De effecten met betrekking tot luchtverontreiniging, geurverspreiding, geluidsoverlast, vegetaties en biotopen zijn naar de mening van de Commissie het belangrijkste en dienen daarom zoveel mogelijk gekwantificeerd te worden gepresenteerd. De overige effecten (bodem, water, landschap e.d.) kunnen meer globaal en kwalitatief worden beschreven.

Vergelijking van de alternatieven (hoofdstuk 7)

De alternatieven moeten worden vergeleken, met als referentiekader de autonome ontwikkeling van het milieu.

Leemten in kennis, evaluatie achteraf (hoofdstuk 8)

Omdat binnen het bedrijf nog onderzoek gaande is, zullen er leemten in kennis en informatie bestaan. Daarom is het van belang dat aan de evaluatie achteraf ruim aandacht wordt besteed.

Samenvatting van het MER (hoofdstuk 9)

De samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de hoofdpunten van het MER moeten weergeven.

Vorm en presentatie van het MER (hoofdstuk 10)

Tot slot doet de Commissie nog een aantal suggesties voor de vorm en presentatie van het MER.

1. INLEIDING

De Gebr. Theeuwen B.V. heeft het voornemen het huidige productieproces voor de bereiding van champignoncompost aan te passen. Ten behoeve van de besluitvorming (verlening van een afvalstoffenwetvergunning voor de *gehele* inrichting) wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) gevolgd, zoals die is beschreven in de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm), en wel omdat sprake is van het oprichten van een inrichting voor de bewerking van afvalstoffen met een capaciteit van meer dan 25.000 ton per jaar (categorie 18.2 Besluit m.e.r.).

Het doel van dit advies van de Commissie voor de m.e.r. is de milieuaspecten van de voorgenomen activiteit te belichten en aanwijzingen te geven voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER). Hierbij is uitgegaan van artikel 41j van de Wabm, dat beschrijft wat ten minste in een MER moet worden beschreven.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. Omdat de werkgroep hierbij namens de Commissie voor de m.e.r. optreedt, wordt zij verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De samenstelling van de werkgroep is opgenomen in bijlage 3. Hierin staan ook de belangrijkste projectgegevens vermeld.

De Commissie werd per brief van 17 september 1991 (zie bijlage 1) in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de op te stellen richtlijnen voor de inhoud van het MER. Met de openbare bekendmaking van het voornemen op 23 september 1991 (zie bijlage 2) ging de m.e.r.-procedure formeel van start.

Bijlage 4 bevat een overzicht van inspraakreacties, die door het bevoegd gezag aan de Commissie werden doorgezonden. Deze inspraakreacties zijn in het advies verwerkt.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.*"

Het doel van de activiteit wordt in de startnotitie als volgt geformuleerd:

"(...) het op rendabele wijze exploiteren van een bedrijf voor de productie van champignoncompost. Daarbij wil de Gebr. Theeuwen B.V. zoveel mogelijk voldoen aan de wettelijke milieuvoorschriften." (Startnotitie p. 14)

Aan de hand van de geformuleerde doelstelling zullen concrete beoordelingscriteria moeten worden vermeld en uitgewerkt waaraan de voorgenomen activiteit en eventuele alternatieven kunnen worden getoetst.

Duidelijk moet worden gemaakt op welke wijze het initiatief past in het landelijk en provinciaal (eventueel regionaal/lokaal) beleid ten aanzien van de verwerking van mest. Hierbij dienen normen en streefwaarden van het nationale en provinciale milieubeleid te worden betrokken. Tevens dient op het door de rijksoverheid in dit verband gehanteerde begrip van "doelmatigheid" te worden ingegaan.

In dit verband wil de Commissie op het volgende de aandacht vestigen:

- export van mest moet worden bevorderd en import voorkomen;
- de mestverwerkingsproblematiek spitst zich vooral toe op mestsoorten met een laag droge stofgehalte (zoals varkensdrijfmest);
- de Gebr. Theeuwen B.V. importeert een deel van de mest en verwerkt mest met een relatief hoog droge stof gehalte. Deze meststoffen, met name kuikenmest, zijn juist het meest geschikt voor export;
- de ammoniakuitstoot wordt in het kader van de algehele verzuringsproblematiek als een zeer belangrijk knelpunt beschouwd;
- bij de verwerking bij de Gebr. Theeuwen B.V. vindt ammoniakuitstoot plaats die - bij de huidige verwerkingswijze - hoger is dan bij het huidige gebruik in de landbouw;
- na gebruik bij de telers wordt de 'uitgewerkte' champignoncompost (champost) met de daarin aanwezige mineralen als meststof op het land verspreid;
- de Gebr. Theeuwen B.V. concentreert de overlast die gepaard gaat met het vervaardigen van champignoncompost in Noord-Limburg. Deze overlast zou anders verspreid worden over vele champignonkwekerijen op een groter landoppervlak.

De Commissie is van mening dat deze breed georiënteerde overwegingen in het MER in het kader van de probleemstelling en bij het vaststellen van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit dienen te worden meegenomen.

Tot slot is het van belang op het volgende de aandacht te vestigen:

Uit de startnotitie blijkt dat nog onderzoek gaande is naar de mogelijkheden om de emissies verder te beperken. De Commissie beveelt aan de resultaten van deze onderzoeken zo veel mogelijk in het MER te betrekken. Evaluaties zullen moeten uitwijzen wat het uiteindelijke effect is van de nieuwe methoden op de totale emissies en tot welk niveau de emissies kunnen worden teruggebracht bij verdergaande wijzigingen in het productieproces. De evaluatie achteraf moet dan ook in deze m.e.r. een belangrijke rol gaan spelen (zie hoofdstuk 8).

3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en kan worden gebruikt en door welke overheidsinstantie dit besluit zal worden genomen. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdsplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Daarnaast dient te worden aangegeven welke overige besluiten moeten worden genomen om 'oprichting' van de inrichting en de bijbehorende werken mogelijk te maken (bijvoorbeeld bouwvergunningen).

Vermeld dient te worden welke reeds genomen overheidsbesluiten en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden kunnen stellen aan het besluit waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten. In het bijzonder spelen hierbij de effecten van ammoniak, geur- en geluid op de omgeving een rol.

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden of beleidsindicaties gelden, dient in het MER daarom met name aandacht te worden besteed aan de volgende beleidsvoornemens en -documenten:

* De relevante wetgeving terzake zoals Afvalstoffenwet, Meststoffenwet, Grondwaterwet, Wet geluidhinder, Interim-Wet Bodemsanering, Wet bodembescherming, Hinderwet²], Wet op de ruimtelijke ordening;

* Documenten die randvoorwaarden stellen of beperkingen opleggen aan het te nemen besluit:

- op Nationaal niveau: NMP en NMP+, Natuurbeleidsplan, Besluit kwaliteit en besluit gebruik dierlijke meststoffen, ontwerp-Besluit kwaliteit en Besluit gebruik overige organische meststoffen, Strategie Mestverwerking (brief van de Ministers van Landbouw en Visserij en VROM aan de Tweede Kamer, 23 december 1987, kamerstuk 20398, 1 en 2), Bestrijdingsplan Verzuring 2000, Rapportage van de Commissie Realisatie Mestverwerking, Mestverwerking en waterkwaliteit, Nota Ministerie Verkeer en Waterstaat (september 1987), Structuurnota Landbouw, Voorlopige Inspectie Richtlijn Mestverwerkingsinstallaties;
- op Provinciaal niveau: Milieubeleidsplan Limburg, Voortgangsrapportage Milieubeleidsplan Limburg 1990-1993, Tweede Afvalstoffenplan Limburg, Provinciaal waterhuishoudingsplan 1991-1995, Plan

2 Het is niet uitgesloten dat onderhavige vergunningverlening in het kader van de Meststoffenwet weer onder de Hinderwet komt te vallen.

- van aanpak ammoniakemissie in de landbouw, Intentieprogramma bodem, het vigerende streekplan;
- op gemeentelijk niveau: het vigerende bestemmingsplan.

Naast de genoemde besluiten en beleidsdocumenten is de door de provincie Limburg verleende gedoogbeschikking (d.d. 7 mei 1991) van belang. Het MER zal moeten aangeven welke maatregelen zijn en worden genomen om aan de voorwaarden van deze beschikking te voldoen.

Welke toetsingscriteria zijn van betekenis, zoals algemeen geaccepteerde milieunormen, streefwaarden, richtlijnen en uitgangspunten van het milieubeleid? Zijn er nog andere van te voren vastgestelde toetsingscriteria, milieuspecificaties, kengetallen (bijvoorbeeld zoneringen)?

4. VOorgenomen ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

4.1 Algemeen

In het MER moeten de "voorgenomen activiteit"^{3]} en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt. De initiatiefnemer dient tevens de voorgenomen maatregelen ter bescherming van het milieu te beschrijven (inclusief de geplande fase-ring van uitvoering) en de daarvoor in aanmerking komende alternatieven.

De initiatiefnemer kan in het MER al een voorkeur uitspreken voor één van de alternatieven. De motivering van de keuze uit de nader in beschouwing genomen (reële) alternatieven dient in het MER te worden beschreven. Wat betreft de gedetailleerdheid van de beschrijving zou met name moeten worden ingegaan op die onderdelen van de activiteit die belangrijke milieuconsequenties kunnen hebben.

4.2 Voorgenomen activiteiten

De voorgenomen activiteit is voor iedere te realiseren fase onder te verdelen in een aantal onderdelen:

1. Te verwerken stoffen, transport en opslag
2. De produktieprocessen

3 Met de "voorgenomen activiteit" wordt in dit advies bedoeld: de voorgenomen activiteit, zoals beschreven in de startnotitie, bestaande uit de huidige activiteiten en de voorgenomen aanvullingen en veranderingen. Het betreft een serie van opeenvolgende handelingen, ten doel hebbende te komen tot een volledig in pandige procesvoering.

3. Luchtbehandeling
4. Waterhuishouding
5. Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer.

In de volgende paragrafen worden voor de genoemde onderdelen onderwerpen genoemd waaraan het MER naar het oordeel van de Commissie aandacht zou moeten besteden. Waar relevant zal moeten worden onderscheiden naar aanleg, inrichting en beheer.

Bij de beschrijving van ieder onderdeel van de voorgenomen activiteit moet onderscheid worden gemaakt tussen de huidige situatie, de situatie na realisering van fase I (bouw van 38 tunnels voor produktie van geënte en doorgroeide compost) en de situatie na realisering van fase II (meng- en fermentatiefase ook in tunnels, aanpassingen in het proces). Hierbij dienen de resultaten van onderzoeken in de proeffabriek zoveel mogelijk te worden betrokken. Tevens moet worden aangegeven volgens welk tijdplan de voorgenomen veranderingen zullen plaats vinden.

4.2.1 Te verwerken stoffen, transport en opslag

Te verwerken stoffen

- * categorieën te verwerken meststoffen in ton/jaar; gemiddelde, maximum- en minimumprognose op korte (tot 1995) en langere (tot na 2000) termijn; fluctuaties; onzekerheden in voorspellingen;
- * herkomst van de meststoffen in percentages (provincie, overig Nederland, buitenland);
- * samenstelling van te verwerken meststoffen (droge stofgehalte, gehalte aan fosfaten en stikstofverbindingen, landbouwgiften en/of andere schadelijke chemicaliën, zware metalen en dierlijke en plantaardige pathogenen);
- * hoeveelheid en herkomst overige te gebruiken grondstoffen en hulpstoffen in eenheid/jaar (stro, gips, champignonmycelium, maar ook chemicaliën, zoals zwavelzuur, bestrijdingsmiddelen, ontsmettingsmiddelen etc.);
- * hoeveelheid te gebruiken water onderscheiden naar grondwater, hemelwater, recirculatie water, eventueel proceswater en oppervlaktewater (gemiddelde, maximum en minimumprognose).

Infrastructuur/verkeer

- * vervoersstromen (aard, hoeveelheid en tijden) naar en vanaf de inrichting als gevolg van de aan- en afvoer van materiaal; aandeel van deze stromen en van de verkeersstromen die optreden als gevolg van woon-, werkverkeer van het personeel van het bedrijf, in het totale verkeer op de aan- en afvoerwegen;
- * aangelegde of nog aan te leggen parkeer-, wacht- en manoeuvreer-ruimte;
- * stof- en geluidemissies tijdens aan- en afvoer en bij intern transport; aangegeven dient te worden met welke geluidreducerende voorzieningen de equivalente geluidbelasting en de optredende piekniveaus zo veel mogelijk zullen worden gereduceerd. De na te streven

doelstelling (geluidnormwaarden) dient hierbij te worden gemotiveerd (zie ook 6.4);

- * geur- en ammoniakemissie tijdens aan- en afvoer, verlies van materialen;
- * voorzieningen die zijn of worden getroffen om te voorkomen dat bij de aan-, afvoer en intern transport bodem en grondwater worden verontreinigd;
- * schema van intern transport, routes, afstanden en transportwijze.

Opslag van grondstoffen en andere stoffen

- * plaats, capaciteit (m^2 en m^3) en wijze van opslag van de te verwerken materialen (inclusief water, chemicaliën e.d.); indicatie van de hoeveelheid basisgrondstoffen die in voorraad moeten worden gehouden voor een ongestoord productieproces;
- * voorzieningen om te voorkomen dat bij opslag lucht, bodem, grondwater en/of oppervlaktewater worden verontreinigd;
- * voorzieningen om stankoverlast bij opslag (mest, water) te voorkomen.

4.2.2 De productieprocessen

Omschrijving van de huidige en geplande productieprocessen van respectievelijk tunnelgrondstof, prefermentatie, compostering, uitzweten, enten, doorgroeien, dan wel ander te kiezen processchema aan de hand van de volgende aandachtspunten, voor zover van toepassing:

- * locatie en bouwkundige voorzieningen (o.a. hergebruik van bouwmaterialen en vloerconstructies);
- * akoestische aspecten van het verkeersaantrekkende karakter van de inrichting;
- * een overzichtelijk en gekwantificeerd processchema waaruit duidelijk zichtbaar wordt hoe de verschillende stromen van grondstoffen, half-fabrikaten en eindprodukten verlopen;
- * omschrijving van het omzettingsproces inclusief eventueel plaatsvindend temperatuurverloop, aard van het proces (aerob, anaerob) en luchttoevoer;
- * minimale en maximale verblijfstijd;
- * frequentie en wijze van mengen/homogeniseren;
- * massabalans en stroomschema voor droge stof, water, stikstofcomponenten, de laatste gebaseerd op metingen in de gas- vloeistof- en vaste fase;
- * geur- en ammoniakemissies in de verschillende fasen (ook tijdens het omwerken, mengen, intern transport e.d.). Alle gegevens die ten grondslag liggen aan de emissies van geur en ammoniak dienen duidelijk herleidbaar te zijn. Er dient zo veel mogelijk van recente informatie gebruik te worden gemaakt. Daarbij dient aangegeven te worden wat de nauwkeurigheid van de gebruikte gegevens is, welke aannames zijn gedaan en wat de betrouwbaarheid van het eindresultaat is;
- * emissie van SO_2 , H_2S , NO_x en CO ;

- * effect van andere eventuele toevoegingen (ontsmettingsmiddelen, procesresiduen e.d.);
- * temperatuurverloop met betrekking tot het voorkómen van pathogene micro-organismen in het eindprodukt;
- * maatregelen die getroffen zijn/worden om verontreiniging van de bodem via lekkage in de bedrijfsvloeren en de riolering te voorkomen;
- * maatregelen die zijn/worden getroffen om de equivalente geluidbelasting en de optredende piekniveaus ten gevolge van het proces te reduceren.

4.2.3 Luchtbehandeling

Beschrijving van het luchtbehandelingsproces aan de hand van de volgende punten:

- * een processchema van lucht- en waterstromen;
- * aard en capaciteit van toe te passen reinigingsinstallaties;
- * samenstelling van de behandelde lucht (ammoniak, H_2S en andere S-verbindingen en geureenheden);
- * effectiviteit van de verwijdering van ammoniak en geureenheden;
- * hoogte van de emissiepunten.

4.2.4 Waterhuishouding

Beschrijving van de waterhuishouding aan de hand van de volgende punten:

- * een processchema van alle waterstromen naar aard en hoeveelheid (indien afvalwater wordt gebruikt, dient de samenstelling daarvan te worden aangegeven);
- * de wijze waarop de diverse waterstromen gescheiden worden gehouden;
- * samenstelling, afvoer (uiteindelijke bestemming) respectievelijk hergebruik van de diverse afvalwaterstromen;
- * afwatering van de verharde oppervlakten;
- * omstandigheden en hoeveelheden van lozing op oppervlaktewater (direct of indirect), alsmede concentratie en aard van verontreinigende stoffen.

4.2.5 Eindprodukten en afvalstoffen, afzet en afvoer

- * te produceren hoeveelheid eindprodukt in soort per jaar in de verschillende uitvoeringsfasen van de voorgenomen activiteit (minimum-, gemiddelde en maximumprognoses);
- * controle op de samenstelling van tunnelgrondstof, geënte en door-groeide compost op de aanwezigheid van zware metalen, pesticiden en pathogenen;
- * afzetgebieden van (eind)produkten en residuen (provincie, elders in Nederland, buitenland);
- * hergebruikmogelijkheden van de gebruikte compost bij de kwekerijen (kan dit materiaal elders of op een of andere wijze opnieuw ingezet worden – recycling, export, landbouwbemesting –, of moet het als afvalstof gestort worden?);

* afvoer van afvalstoffen uit de inrichting (bijvoorbeeld ladingen mest of compost, die door infectie of onderbreking in het productieproces onbruikbaar zijn, materiaal dat wordt verkregen door het zeven van afvalwater e.d.): indicatie van hoeveelheid per jaar en plaats van bestemming. Welke afvalstoffen vallen onder de Wet Chemische Afvalstoffen?

4.2.6 Locatie-aspecten/planologie

- * motivering waarom de locatie waarop het bedrijf is gevestigd, is gekozen; zijn er, met het oog op de geplande uitbreiding, andere locaties in overweging genomen, eventueel voor onderdelen van het bedrijf? Zo ja, waarom zijn deze minder geschikt bevonden?
- * aanduiding van de vormgeving en hoogte van de installaties, alsmede de inpassing van het complex in de omgeving.

4.2.7 Bedrijfsvoering

Globale beschrijving van de bedrijfsinterne milieuzorg⁴] aan de hand van de volgende componenten:

- * Milieubeleidsverklaring en milieurapport: hierin worden de doelstellingen en activiteiten opgenomen.
- * Coördinatie van de milieuzorg door het management: hoe zijn de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden met betrekking tot milieuzorg vastgelegd?
- * Welke metingen en registraties worden uitgevoerd om inzicht te krijgen in de milieubelasting van het bedrijf? Aangegeven dient te worden op welke wijze de metingen (monitoring) in ruimte en tijd van daadwerkelijke uitwerpen van de gerealiseerde installaties onder normale en bijzondere bedrijfsomstandigheden zullen plaatsvinden en hoe zonodig op de wijze van bedrijfsvoering zal worden teruggekoppeld. Binnen welke grenzen mogen de procescondities variëren bij een doelmatige en milieuhygiënische procesvoering en welke maatregelen worden er (al of niet automatisch) genomen indien deze grenzen in variaties worden overschreden?
Hoe vindt controle, acceptatie en registratie van de verwerken grondstoffen plaats?
Vindt monsternamen plaats van de mest bij ontvangst op het bedrijf?
Welke beperkingen worden opgelegd t.a.v. de ontvangst van mest waarin giftige stoffen (landbouwgiften en metalen), pathogenen en/of onkruidzaden voorkomen en hoe wordt dit gecontroleerd? Wat gebeurt er met partijen aangeleverde, niet-acceptabele mest?
Hoe vindt de stikstofboekhouding plaats (stoffenbalans)?
Wat gebeurt er met eventueel afgekeurd produkt uit de tunnels als de ammoniakwassers en/of het circulatiesysteem uitvalt, of wanneer sprake is van ziekten (schimmels) in het substraat?

4 Zie: Notitie milieuzorg, Tweede Kamer, vergaderjaar 1988-1989, 20 633, nr.3.

- * Welke interne controles op de technische milieuvorzieningen en op bedrijfsinterne instructies vinden plaats? Door wie worden ze uitgevoerd en hoe wordt het teruggekoppeld naar de verantwoordelijke functionaris?
- * Interne voorlichting en opleiding: wat wordt er aan gedaan om de motivatie en betrokkenheid van het management en het personeel ten opzichte van de milieuzorg te vergroten?
Welke beschikbare specifieke deskundigheden voor de diverse milieuaspecten zijn bij het personeel op dit punt aanwezig?
- * Welke rapportages over bereikte resultaten m.b.t. de milieuzorg zullen er plaatsvinden en wat wordt daarmee gedaan?
- * Zal er een periodieke milieu-audit plaatsvinden en wat wordt met de resultaten van deze doorlichting gedaan?

Waar liggen de beperkingen in de verwerkingscapaciteit van de totale inrichting: aanbod van te verwerken materiaal, verleende vergunning voor het onttrekken van grondwater, opslagruimte voor te verwerken materiaal, capaciteit van voorbereidingsruimte (platte hoop en dijken), capaciteit van verwerkingsruimte (tunnels), capaciteit van opslagruimte van gereed produkt.

In hoeverre kan een eventueel wenselijke capaciteitsvergroting of verkleining of gewenste toekomstige verandering in het produktieproces worden ingepast, mede gezien het beschikbare terrein?

4.2.8 Bedrijfsstoringen en calamiteiten

- * Aard, frequentie en tijdsduur van de diverse typen storingen (bijvoorbeeld technische storingen bij de luchtbehandelingsapparatuur of storingen in het produktieproces) die kunnen optreden (onder vermelding van de resulterende uitworp in ruimte en tijd), tevens bij opstarten of uit bedrijf nemen van onderdelen van de installaties; procedure die wordt gevolgd bij storingen;
- * inzicht moet worden gegeven in de maatregelen die worden getroffen indien onderdelen van het composteringssysteem langer buiten gebruik zijn dan gedurende normaal onderhoud c.q. in het geval van het volledig stagneren van de produktie;
- * in geval van brand: op welke wijze wordt voorkomen dat bij het blussen van branden het ontstane bluswater ongezuiverd in het oppervlaktewater, de openbare riolering of het grondwater kan geraken? Welke risico is aanwezig bij brand in verband met de opslag van brandbare of brandgevaarlijke stoffen?

4.2.9 Bodemsanering

Aangegeven dient te worden welke maatregelen zullen worden getroffen om de aanwezige bodemverontreinigingen op te ruimen. De mate van verontreiniging dient te worden omschreven.

4.3 Alternatieven en varianten

4.3.1 Algemeen

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven/varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd. In het MER moet worden aangegeven hoe het gestelde doel van het voornemen kan worden bereikt met behulp van de beschouwde alternatieven/varianten.

Hierbij kan worden gedacht aan:

- * methoden voor het verder verminderen, voorkomen, verwijderen of onschadelijk maken van geurstoffen en ammoniak, bijvoorbeeld door andere menging e.d.;
- * het gebruik van andere, in Nederland aanwezige grondstoffen, zoals groente-, fruit- en tuinafval, (varkens)drijfmest e.d.⁵];
- * methode van beluchting van de composterende massa in relatie tot de beheersing van de gasvormige emissies (inclusief geur) van de inrichting; verhoging van luchtrecirculatie in combinatie met injectie van zuivere zuurstof in de luchtstroom teneinde hergebruik van lucht te maximaliseren en uitstoot van verontreinigde lucht te minimaliseren;
- * zuiveringsmethoden van afgassen (bijvoorbeeld door meertrapswassing, wassing in combinatie met een biofilter en/of verhoging van het emissiepunt); het beperken van ontstaan en eventueel hergebruiken van afvalwater bij de luchtzuivering;
- * verminderen of voorkomen van gebruik van grondwater, bijvoorbeeld door gebruik oppervlaktewater of gier;
- * verminderen van het energieverbruik, bijvoorbeeld bij het luchtbehandelingssysteem;
- * kortere verblijftijd van grondstoffen, half- en eindfabrikaten door efficiëntere productie- en verkooporganisatie;
- * aanbrengen van voorzieningen waarmee eventuele bodemverontreiniging kan worden gemeten, ook onder gebouwen;
- * andere aan- en afvoerroutes, die minder geluidhinder voor bewoners opleveren;
- * voorkómen van transportbewegingen in de nacht en vroege ochtend.

4.3.2 Referentiesituatie

Ter vergelijking moet worden aangegeven de situatie die ontstaat als de voorgenomen activiteiten niet worden ondernomen. Deze beschrijving zal moeten dienen als basis voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling van het milieu (zie hoofdstuk 5).

Een echte nul-situatie kan niet worden beschreven, omdat het bedrijf al in werking is. Op 6 juli 1988 werd door de Minister van VROM aangegeven dat inrichtingen, bestemd voor het be- of verwerken van dierlijke mest (voorlopig) onder het regime van de Afvalstoffenwet vallen. De

5 Zie ook inspraakreactie nr. 1 (bijlage 4).

in 1985 aan Gebr. Theeuwen B.V. verleende Hinderwetvergunning heeft dus op dat moment zijn geldigheid verloren. Naar de mening van de Commissie dient daarom de in juli 1988 bestaande situatie bij Gebr. Theeuwen B.V. als referentiesituatie te worden beschreven (de juridische nul-situatie).

4.3.3 Het meest milieuvriendelijke alternatief

Artikel 4 Ij, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief dient in het MER te worden beschreven.

Naar de mening van de Commissie komt voor het meest milieuvriendelijke alternatief in aanmerking: een zo milieuvriendelijk mogelijke uitvoering en localisering van de verschillende onderdelen van de inrichting met daarnaast nog mogelijke milieubeschermdende maatregelen om geur- en geluidhinder, bodem-, lucht- en waterverontreiniging te minimaliseren, dan wel te voorkomen.

Speciale aandacht bij het meest milieuvriendelijke alternatief verdient naar de mening van de Commissie het gebruik van alternatieve grondstoffen, bijvoorbeeld het gebruik van varkensdrijfmest waardoor minder grondstoffen (paardemest, stro) geïmporteerd behoeven te worden.

Ook is nog relevant hetgeen is opgenomen in de Structuurnota Landbouw (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1989) namelijk dat gestreefd moet worden naar opslag, transport en verwerking van mest in gesloten systemen.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied⁶] moet worden beschreven, voor zover van belang voor de voorspelling van de milieugevolgen.

Voor de beoordeling van de gevolgen is ook een beschrijving van de te verwachten autonome ontwikkeling van het milieu van belang (zie 5.5). De beschrijving van deze situatie zal vooral dienen als referentiekader voor de beoordeling van de milieugevolgen en de onderlinge vergelijking van de alternatieven. De overeenkomstig par. 4.3.2 beschreven referentiesituatie (situatie van 6 juli 1988) dient hiervoor als basis. Het verdient aanbeveling om de beschrijving op te bouwen aan de hand van een aantal indicatoren voor milieu-omstandigheden en de veranderingen daarin. Aan de hand daarvan kan de toekomstige ontwikkeling van het milieu systematisch worden gevolgd.

Nu er in dit geval sprake is van een situatie, waarin de bedrijfsactiviteiten waarvoor vergunning moet worden verleend reeds plaats vinden, biedt de bestaande situatie niet in alle opzichten een bruikbaar vergelijkingskader voor het vaststellen van de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit voor zover het om de m.e.r.-procedure gaat. Voor zover mogelijk zal de zogenaamde "achtergrondsituatie" uit de beschrijving van de huidige situatie afgeleid moeten worden. Bij de beschrijving van de milieu-aspecten dient steeds duidelijk te worden vermeld wanneer het gaat om de **huidige situatie** en wanneer om de **achtergrondsituatie**. Met de letters "h" voor huidig en "a" voor achtergrond wordt bij de aandachtspunten indicatief aangegeven welke invalshoek volgens het oordeel van de Commissie het meest relevant is.

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het MER te presenteren op een gedetailleerde schaal, bijvoorbeeld 1:500 voor de locatie zelf, 1:5.000 voor de naaste omgeving en 1:25.000 voor de ruimere omgeving.

6 De locatie en de in milieuhygiënisch, (geo)hydrologisch, ecologisch en historisch-landschappelijk opzicht aangrenzende gebieden die door de activiteit direct of indirect kunnen worden beïnvloed, vormen samen het studiegebied. De omvang van de bedoelde invloedssfeer - en dus van het studiegebied - kan per milieu-aspect verschillen. In het algemeen kan worden gesteld dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de effecten per milieu-aspect.

In de volgende paragrafen worden aspecten genoemd waaraan het MER naar de mening van de Commissie aandacht zou moeten besteden.

5.2 Abiotische aspecten

- * (h) bodemkwaliteit (bestaande verontreinigingen⁷) op en in de directe omgeving van het bedrijfsterrein;
- * (h) grondwaterstanden en grondwaterstromingsrichtingen, grondwaterkwaliteit;
- * (h,a) de luchtkwaliteit (achtergrondconcentraties NH₃, H₂S en geurstoffen) en – in verband met de invloed van de machines² op het bedrijfsterrein – NO_x, CO en SO₂;
- * (h,a) aanwezige^x ammoniakdepositie² in nabijgelegen natuurgebieden (onderscheiden naar bronnen van herkomst);
- * (h,a) verkeersintensiteiten;
- * (h,a) de akoestische situatie, waarbij het geluid ter hoogte van de nabij de inrichting gelegen woningen wordt bepaald door omgevings-eigen geluidbronnen, niet zijnde de onderhavige inrichting. Het hieruit af te leiden zogeheten referentieniveau van het omgevingsgeluid, bepaald volgens de geldende ministeriële richtlijnen, geldt tevens als een belangrijk uitgangspunt inzake te hanteren geluidnormen in de milieuvergunning. De beschrijving van de achtergrondgeluidssituatie dient daarbij ten minste in te gaan op de verkeersintensiteiten en de inherente geluidniveaus ter hoogte van de nabijgelegen woningen ten gevolge van het verkeer op de openbare weg, zonder de bijdrage van het (vracht)verkeer van en naar de inrichting.

5.3 Biotische aspecten

- * (h) de betekenis van de huidige terrestrische en aquatische ecosystemen;
- * (h) ontwikkelingspotenties.

5.4 Landschap, bodemgebruik

- * (h,a) visueel-ruimtelijke kenmerken;
- * (h) het karakter van het landschap;
- * (h) bestemmingen en functies in het studiegebied, gevoelige objecten (waarvoor gevoelig) in de omgeving, onder vermelding van aard, omvang, aantal, plaats en afstand tot de installatie⁸].

7 Zie ook inspraakreactie nr. 3 (bijlage 4).

8 Gevoelige objecten kunnen zijn: woningen, gebouwen; waterwingebieden (met beschermingszones), land- en tuinbouwgebieden; flora, vegetaties en levensgemeenschappen (met name in Maasdal, uiterwaarden en Looierheide, Wellscheheide, Hooge Heide en Tienraysche- en Swolgenderheide); cultuurhistorisch, recreatieve en landschappelijk waardevolle objecten.

5.5 Te verwachten ontwikkelingen

Naast de beschrijving van de huidige situatie, dient ook ingegaan te worden, voor zover mogelijk en relevant, op de te voorziene autonome ontwikkeling. Hiermee wordt de ontwikkeling bedoeld die in het studiegebied zou optreden, als de voorgenomen activiteiten niet worden ondernomen (zie ook 5.1).

Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling behoren de mogelijke effecten te worden betrokken van nog lopende of inmiddels voltooide activiteiten in het studiegebied en van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien dat zij zullen worden uitgevoerd. Onzekerheden bij de beschrijving dienen duidelijk te worden aangegeven.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

6.1 Algemeen

- de beschrijving van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteiten, onderscheiden naar de verschillende fasen, en alternatieven in de verschillende fasen zal moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven/varianten (zie hoofdstuk 7);
- bij de beschrijving moet worden onderscheiden naar positieve en negatieve effecten, tijdelijke en permanente effecten en pas op langere termijn waarneembare effecten;
- onderscheid moet worden gemaakt naar aanleg, gebruik/beheer en afbraak van de installaties en constructies;
- de te verwachten effecten moeten zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang worden beschouwd en dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling van het milieu
- effecten met betrekking tot het grondgebied van aangrenzende E.E.G.-lidstaten dienen expliciet te worden vermeld⁹];
- de gebruikte methoden en modellen moeten worden beschreven, met daarbij de mate van hun betrouwbaarheid. Tevens zal een indicatie

⁹ Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juni 1987; artikel 7: "Wanneer een lidstaat constateert dat een project aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu in een andere Lidstaat, of wanneer een Lidstaat die aanzienlijke effecten zou kunnen ondervinden hierom verzoekt, doet de Lidstaat op wiens grondgebied het project wordt voorgesteld, de krachtens lid 5 verzamelde informatie aan de andere Lidstaat toekomen op hetzelfde tijdstip als hij deze informatie ter beschikking stelt aan zijn eigen onderdanen. Deze informatie dient als grondslag voor het in het kader van de bilaterale betrekkingen van beide lidstaten eventueel noodzakelijke overleg op basis van wederkerigheid en op voet van gelijkheid."

behoren te worden gegeven van de variatie in de voorspellingsresultaten die kan worden verwacht als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de methoden en modellen. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven.

6.2 Prioriteiten en mate van detail

De effecten op het gebied van luchtverontreiniging (in het bijzonder geur en ammoniak), geurverspreiding, geluidoverlast en de invloed op vegetaties en biotopen in de omgeving zijn naar de mening van de Commissie het belangrijkste. Deze dienen, indien daarvoor een methode bestaat, gekwantificeerd¹⁰⁾ te worden gepresenteerd en te worden getoetst aan bestaande normen en streefwaarden.

De overige in dit hoofdstuk te noemen effecten kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden omschreven.

6.3 Luchtverontreiniging

Luchtverontreiniging c.q. geuroverlast dient mede te worden beschouwd in relatie tot eventueel reeds aanwezige bronnen. Zowel locale, verspreide woonbebouwing als aaneengesloten woonbebouwing en/of andere gevoelige objecten dienen hierbij te worden betrokken. Zowel de emissies, als de immissieconcentraties rond het bedrijf zijn van belang.

De invloed van de inrichting op de luchtkwaliteit in de omgeving zal door middel van verspreidingsmodellen in beeld gebracht moeten worden met behulp van het LTFD-model. Wat betreft geur moet het worden aangegeven op een topografische kaart 1:25.000 door middel van de relevante percentielen van 1 en 10 g.e./m³.

Aangezien geurbepalende componenten andere zijn dan ammoniak dienen de emissies van ammoniak en geur per fase apart berekend te worden ook gedurende de menging en omwerking van de grondstoffen, tenzij kan worden aangetoond dat de emissies gelijk met elkaar oplopen. Daarbij dient aandacht te worden besteed aan de duur van de emissies en de variatie in emissieniveaus. Het effect op de ammoniak- en geuremissie van de recirculatie van waswater uit de gaswater dient apart te worden aangegeven.

Expliciet dient te worden ingegaan op de zure depositie in de omliggende natuurgebieden, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de verschillende bronnen.

10 Het gebruik van geuremissiegegevens die bepaald zijn op een wijze die sterk afwijkt van de huidige richtlijnen voor olfaktometrie, zoals die zijn vastgelegd in de Nederlandse Voornorm Olfaktometrie (NVN 2820) dient zoveel mogelijk te worden vermeden. Dergelijke geurgegevens kunnen eventueel wel worden gebruikt om een relatieve bronsterkte te bepalen, mits de gegevens volgens dezelfde werkwijze zijn verkregen.

6.4 Geluid en trillingen

Geluidhinder ten gevolge van de inrichting

Met behulp van de meet- en rekenmethodieken zoals omschreven in de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai" (rapport ICG-reeks, nr. IL-HR-13-01) dient een beeld te worden gegeven van de equivalente geluidbelasting (L_{Aeq}) en de optredende piekniveaus (L_{max}) in de dag-, avond- en nachtperiode ter hoogte van de nabij de inrichting gelegen woningen. Ook dient inzicht te worden gegeven in de geluidbijdragen van oorzakelijke installaties en interne transportmiddelen.

Geluidhinder ten gevolge van het verkeersaantrekkende karakter

De geluidbelasting ten gevolge van het (vracht)verkeer van en naar de inrichting dient beschouwd te worden ter hoogte van die woningen waar dit lawaai een wezenlijke invloed heeft op de heersende verkeerslawaai-belasting. Buiten de equivalente geluidniveaus gedurende de dag-, avond- en nachtperiode dienen tevens de optredende piekniveaus (vrachtwagenpassages) te worden aangegeven.

6.5 Bodem en grondwater

- * Hoe groot zijn de immissies in bodem en grondwater (hoeveelheid en samenstelling) op en buiten het bedrijfsterrein?
- * Wat zijn de effecten van het onttrekken van grondwater? Op welke wijze zullen deze effecten worden gecontroleerd?

6.6 Oppervlaktewater en waterbodem

- * Hoe groot zijn de te verwachten immissies in oppervlaktewater en waterbodem in geval van lozingen?
- * Welke deposities en effecten op eventuele omliggende wateroppervlakten zijn te verwachten, met name bij storing in de procesgang?

6.7 Flora, vegetatie, cultuurgewassen, ecosystemen

- * Wat zijn de directe en indirecte effecten van de emissies via bodem, lucht en water van de installatie, in tijdsperspectief, op gevoelige objecten in de omgeving zoals flora, vegetaties, fauna, ecosysteemtypen en landbouwgewassen?
- * Wat zijn de effecten van emissies van het bedrijfsverkeer op aan- en afvoerwegen.

6.8 Woon-, en leefmilieu en externe veiligheid

- * Gevolgen voor de leefbaarheid van woongebieden en het gebruik van recreatiegebieden door eventuele luchtverontreiniging, geurhinder, geluidhinder e.d.

- * De gevolgen voor de volksgezondheid en landbouw ten gevolge van met ziektekiemen besmette mest tijdens transport en opslag en de ontwikkeling van bacteriën en schimmels en het aantrekken van insecten en ander ongedierte als gevolg van de opslag en verwerking
- * De risico's van een maximaal geloofwaardig ongeval dienen te worden aangegeven.

6.9 Landschap

Ten behoeve van een beoordeling van landschappelijke aspecten¹¹ is inzicht nodig in de situering van de inrichting, bijvoorbeeld door middel van een plattegrond en een aanzichtstekening. Hierbij dient rekening te worden gehouden met eventuele eisen die uit het bestemmingsplan voortvloeien (bouwhoogte e.d.).

6.10 Overige milieu-effecten

- * Het realiseren van de voorgenomen activiteit impliceert het ontstaan van produkten en afvalstoffen. In het MER zal ingegaan moeten worden op de milieu-effecten van de diverse toepassingen van produkten, reststoffen en afvalstoffen, alsmede van het storten of anderszins verwerken daarvan. Verder moet worden gekwantificeerd in welke mate de voorgenomen activiteit een bijdrage levert in het verminderen van de hoeveelheid afvalstoffen (meststoffen) en het verminderen van milieuoverlast bij champignonkwekerijen.
- * Kunnen effecten worden verwacht die van invloed zijn op andere typen bedrijven (bijvoorbeeld land- en tuinbouwbedrijven) in de omgeving?

7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 4 Ij, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, worden vergeleken met als referentiekader de ontwikkeling van de bestaande toestand van het milieu, indien de voorgenomen activiteiten niet worden ondernomen (autonome ontwikkeling ter plaatse). Hierbij dienen ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het op te stellen MER zijn:

- een voorkeursvolgorde van de varianten per milieu-aspect;

¹¹ Zie ook inspraakreactie nr. 2 (bijlage 4).

- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en het belang daarvan voor de verschillende betrokken partijen;
- de mate waarin de initiatiefnemer denkt bij elk van de alternatieven het doel te kunnen verwezenlijken;
- een schematische weergave per fase van alle emissies.

8. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Leemten in kennis en informatie die na de analyses van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook worden vermeld:

- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens.
- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.
- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van een m.e.r., dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen. Het MER kan al een idee geven wie het evaluatie-programma zal gaan uitvoeren en hoe zal worden gereageerd als aan bepaalde milieu-randvoorwaarden en milieu-kwaliteitseisen niet kan worden voldaan.

Vanwege het gegeven dat het onderzoek naar de meest gunstige productiewijze gaande is, is het noodzakelijk dat dit onderdeel van het MER terdege wordt uitgewerkt.

Verder dient ingegaan te worden op het gegeven dat de vraag naar door-groeide compost nog steeds groter is dan het aanbod, zodat er voorlopig een blijvende druk is om de bedrijfsactiviteiten van de Gebr. Theeuwen B.V. uit te breiden en/of te intensiveren.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

In de samenvatting van het MER of van de vergunningaanvraag, als het MER daarin is opgenomen, zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit bijvoorbeeld gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De samenvatting dient aan het bevoegd gezag en aan een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

In verband hiermee beveelt de Commissie aan:

- * het MER beknopt van opzet te houden en te beperken tot die informatie, die relevant is voor de te nemen besluiten;
- * sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, te vermijden;
- * grootheden van emissies en immissies uit te drukken overeenkomstig de eenheden zoals gebruikt in de Voorlopige Inspectie Richtlijnen Mestverwerkingsinstallaties;
- * in te gaan op relevante vragen over het project, zoals die uit de inspraakreacties naar voren zijn gekomen;
- * afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- * achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf, maar in bijlagen op te nemen;
- * in het MER een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst op te nemen.

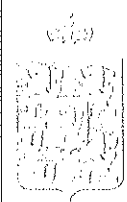
BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport mest-
compostering Gebr. Theeuwen B.V.
te Blitterswijck


(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 september 1991, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

		Provincie	Gedeputeerde
		Limburg	Staten

Aan:
De Commissie voor de
milieu-rapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	20 SEP. 1991
nummer :	3150 - 91
dos. nr. :	383 - 1
best. nr. :	Ro-Sc-pres-bibl

Maastricht: 17 september 1991

Hoofdgroep:	Toestel nr.:	Nummer:	Bijlagen:
V.W.M./M.B.	7674	Bu 53815	div.

Onderwerp:
Startnotitie m.e.r. Gebr. Theeuwen te Blitterswijk.

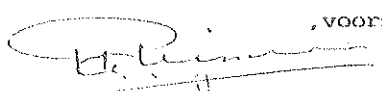
Hierbij delen wij U mede dat de Gebr. Theeuwen BV het voornemen heeft om voor de wijziging van de produktie van champignoncompost in haar inrichting aan de Veerweg 11 te Blitterswijk, gemeente Meerlo-Wanssum, een nieuwe Afvalstoffenwetvergunning aan te vragen. Alvorens de vergunningsaanvragen te richten aan Gedeputeerde Staten zullen de Gebr. Theeuwen -gelet op het besluit milieu-effect-rapportage (Besluit van 20 mei 1987, Stb. 278)- een milieu-effect-rapport opstellen.


Een startnotitie milieu-effectrapportage met informatie over het project is ons door de Gebr. Theeuwen toegezonden. De startnotitie is door ons ontvangen op 21 augustus 1991 en ingeschreven onder bovenvermeld nummer. De bekendmaking ervan vindt plaats op 23 september 1991.

De startnotitie ligt van 25 september tot en met 16 oktober 1991 voor eenieder ter inzage op het provincie- en gemeentehuis.

Overeenkomstig het gestelde in artikel 41n, lid 1, WABM verzoeken wij U ons te adviseren over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Gedeputeerde Staten van Limburg,

, voorzitter.

, griffier.

Exp. bij beantwoording datum en nummer vanmelden Per brief één ontwerp	Bezoedeling: Lambertuslaan 10 Maastricht Bardwyck	Postadres: Postbus 5700 6202 MA Maastricht tel 043 833999 telefax 043 618093 telek 50180	bankrekening RMB 67 94 11 372 postrekening 1030/71
---	--	---	---

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 184 d.d. 23 september 1991

Limburg

Milieu-effectrapportage Composteringsbedrijf Gebr. Theeuwen te Milsbeek

Gedeputeerde Staten van Limburg delen mee dat de Gebr. Theeuwen BV voornemens is voor de aangepaste productie van champignoncompost voor haar inrichting aan de Veerweg 11 te Blitterswijck, gemeente Meerlo-Wanssum, een vergunning in het kader van de Afvalstoffenwet aan te vragen. Gelet op hoofdstuk 4a (milieu-effectrapportage) van de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne en het besluit van 20 mei 1987, Stb. 278, houdende de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne zullen de Gebr. Theeuwen ten behoeve van de besluitvorming een milieu-effect rapport opstellen.

In het milieu-effect rapport zullen de milieu-effecten van de voorgenomen productie(wijze) (mede aan de hand van alternatieven) worden beschreven. Een startnotitie met informatie over het project ligt van 25 september tot en met 16 oktober 1991 ter inzage. Daarnaast liggen ter inzage: de aanbiedingsbrief dd. 20 augustus 1991 bij de startnotitie van de Gebr. Theeuwen en een afschrift van deze kennisgeving. Een ieder kan tot 16 oktober 1991 opmerkingen maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effect rapport. Mede op basis van binnengekomen opmerkingen zullen de richtlijnen door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld. De startnotitie met bijbehorende stukken liggen op werkdagen van 09.00-16.00 uur ter inzage: in de bibliotheek van het provinciehuis, Limburglaan 10, Maastricht; ter secretarie van de gemeente Meerlo-Wanssum, Beatrixstraat Meerlo. Bovendien liggen de stukken op werkdagen van 19.00-22.00 uur in het gemeenschapshuis, St. Leonardsweg 1 te Wanssum ter inzage. Opmerkingen kunnen worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg; t.a.v. Bureau Milieubeleid, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie kunt U met de heer P. Raeven bellen: tel. 043-897674.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gebr. Theeuwen B.V. te Blitterswijck

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Limburg

Besluit: Vergunningverlening op grond van de Afvalstoffenwet

Activiteit: Het bedrijf produceert champignoncompost door compostering van paardemest, pluimveemest, stro, gips en water (verse compost). Een deel van deze compost wordt door het bedrijf geënt met champignonmycelium (geënte compost).

Het bedrijf werkt momenteel zonder geldige milieuvergunning; de in het verleden verleende Hinderwetvergunning moet, blijkens een brief van de Minister van VROM van 6 juli 1988, worden vervangen door een Afvalstoffenwetvergunning. Omdat sprake is van wijzigingen in het productieproces (met als uiteindelijk doel het gehele productieproces in pandig te laten plaatsvinden), moet ter ondersteuning van de Afvalstoffenwetvergunning de m.e.r.-procedure worden doorlopen.

Gedurende de periode dat de initiatiefnemer nog niet de beschikking heeft over de Afvalstoffenwetvergunning, geldt een gedoogbeschikking van de Provincie, waarin aan de initiatiefnemer een aantal voorwaarden zijn opgelegd. Deze beschikking maakt de bouw van een tunnelbedrijf mogelijk.

Stand van zaken: De m.e.r.-procedure ging van start op 23 september 1991 met de openbare bekendmaking van het initiatief in de Staatscourant. De Commissie bracht op 30 oktober 1991 een bezoek aan de locatie. Op 27 november vond overleg plaats met bevoegd gezag en initiatiefnemer naar aanleiding van een concept advies van de Commissie.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. W.J. van Doorn (adviseur)

dr.ir. A. Klapwijk

ir. A.F. in 't Veld

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter)

Voor de geluidaspecten van het voornemen heeft de werkgroep zich doen bijstaan door ing. R.P.M. Jansen.

Secretaris van de werkgroep: mr. E. van Rosmalen

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	91-10-11	Stichting Milieufederatie Limburg	Bemelen	91-10-28
2.	91-10-09	J.H.M. Ewalts en W.G. Weys namens de omwonenden	Blitterswijk	91-10-28
3.	91-11-05	Ministerie van LNV, Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in Limburg	Roermond	91-11-06
4.	91-11-06	Zuiveringsschap Limburg	Roermond	91-11-15